

USNESENÍ

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Hany Veberové a soudců JUDr. Jitky Hroudové a Mgr. Marka Bedřicha v právní věci

žalobce: **T. G. B.**, narozený X, státní příslušnost X

zastoupený Mgr. Petrem Václavkem, advokátem
sídlem Opletalova 25, 110 00 Praha 1

proti

žalovanému **Velvyslanectví České republiky v Hanoji**
sídlem 13 Chu Van An, Hanoj, Vietnam

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného

takto:

- I. Žaloba se **odmítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobci se **vrací** zaplacený soudní poplatek ve výši 2 000 Kč, který mu bude vyplacen z účtu Městského soudu v Praze do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení k rukám právního zástupce žalobce Mgr. Petra Václavka.
- IV. Právní zástupce žalobce Mgr. Petr Václavek **se vyzývá**, aby ve lhůtě do jednoho týdne od doručení tohoto usnesení sdělil soudu číslo svého bankovního účtu, popřípadě svůj požadavek na poukázání předmětné částky poštovní složenkou.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze dne 15. 1. 2018 se žalobce domáhá určení nezákonnosti zásahu žalovaného, kterého se měl žalovaný dopustit tím, že objektivně znemožnil splnění podmínky osobního podání žádosti na základě předem smlouveného termínu spočívajícím konkrétně ve zrušení systému Visapoint „ze dne na den“, nenahrazením tohoto systému návazně žádným jiným systémem pro sjednávání termínu pro podání žádosti o pobytová oprávnění, uzavřením zastupitelského úřadu a diskriminací právně zastoupených žadatelů.
2. Žalobce v podané žalobě uvedl, že se rozhodl podat na zastupitelském úřadu České republiky v Hanoji žádost o povolení k trvalému pobytu dle § 66 odst. 1 písm. d) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění rozhodném (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Povinnost podat žádost na zastupitelském úřadu vyplývá z ustanovení § 69 zákona o pobytu cizinců a tato žádost musí být podána osobně podle § 169d zákona o pobytu cizinců.

Shodu s prvopisem potvrzuje Z. L.

3. Žalobce poukázal na to, že je obecně známa nefunkčnost a dlouhodobá nedostupnost systému Visapoint a s tím související nepřístupnost zastupitelského úřadu pro žadatele o pobytová oprávnění, což vyplývá i z judikatury Nejvyššího správního soudu, stanovisek Veřejného ochránce práv a zprávy Bezpečnostní informační služby.
4. Dále žalobce uvedl, že dne 30. 10. 2017 byla na webových stránkách zastupitelského úřadu zveřejněna informace, že systém Visapoint se ke dni 31. 10. 2017 ruší, nový systém bude zveřejněn 24. 11. 2017 a fungovat by měl od 1. 12. 2017, po celý měsíc listopad nebude možno sjednání nových termínů pro podání žádostí.
5. Ve dnech 6. a 8. 11. 2017 se právní zástupce žalobce s několika klienty dostavili na zastupitelský úřad, aby domluvili termín pro podání žádosti, případně dohodli jiný procesní postup. Pracovník žalovaného však odmítl termín stanovit a na námitku objektivní nemožnosti splnit zákonem předvídanou podmínku sjednání termínu konstruktivně nereagoval. Dne 8. 11. 2017 ve 12:19 SEČ navíc žalovaný na svých webových stránkách uvedl, že omezuje svůj provoz od 9. 11. 2017 do 30. 11. 2017. Omezení se mělo vztahovat pouze na přijímání žádostí o víza, avšak žalobci je známo, že se jednalo o kompletní uzavření zastupitelského úřadu, tedy také rušení termínů pro podání žádostí o pobytová oprávnění, které byly stanoveny prostřednictvím systému Visapoint před 31. 10. 2017, termíny stanovené pro vylepování již udělených vstupních víz, termíny pro odstranění vad podaných žádostí, termíny výsledků aj. Žalovaný tak znemožnil právnímu zástupci žalobce využít jeho práva obracet se na správní orgán ve smyslu § 175 správního řádu. Dne 10. 11. 2017 nebyl právnímu zástupci umožněn vstup na zastupitelský úřad, kde chtěl řešit situaci ohledně zrušení plánovaných výsledků ostatních klientů. Dne 15. 11. 2017 byl navíc umožněn vstup na zastupitelský úřad osobám právně nezastoupeným, které si vyřizovaly záležitosti na konzulárním oddělení, jejichž vyřizování mělo být pozastaveno, přičemž právnímu zástupci žalobce je známo, že ani jiní právní zástupci, resp. právně zastoupení žadatelé nebyli v listopadu na zastupitelský úřad vpuštěni. Stížnosti zástupce žalobce nebyly žalovaným vyřízeny. Postup žalovaného, který oznámil pouze den předem zrušení systému Visapoint a odložení spuštění nového systému až na následující měsíc bez plynulého přechodu, jakož i uzavření zastupitelského úřadu a diskriminaci právně zastoupených žadatelů, označil za naprosté selhání státní správy, které je v příkrém rozporu se základními zásadami. Takový postup navíc žalobce shledává zcela v rozporu se zásadou legitimního očekávání, zásadou vycházet vstříc, zásadou, že veřejná správa je službou veřejnosti, zásadou povinnosti umožňovat uplatňování práv a oprávněných zájmů a obecnou právní zásadou neohrožování důvěry v právo.
6. Žalovaný ve vyjádření uvedl, že žalobce neoznačil konkrétně zásah, proti němuž se domáhá ochrany. Výtky směřující proti fungování systému Visapoint se dle něj míjí s žalobním návrhem a není u nich dodržena subjektivní lhůta pro podání žaloby. Odmítl, že by se dopustil nezákonného zásahu přechodem na jiné objednávací systémy, neboť fungování systému Visapoint bylo ukončeno v okamžiku, kdy byly všechny termíny na následující měsíc obsazeny. Žalovaný dne 30. 10. 2017 zveřejnil informaci, že na období od 1. do 30. 11. 2017 jsou veškeré termíny k podání žádosti objednány v rámci dosavadního systému Visapoint, a že nový způsob sjednání osobního termínu bude zveřejněn již dne 24. 11. 2017 pro sjednání termínů osobního podání žádosti od 1. 12. 2017. Během listopadu

tedy žalovaný vyřizoval žádosti osobně podané na základě rezervací učiněných do 31. 10. 2017. Konstatoval, že nemohl stanovit žalobci termín osobního podání žádosti, když se dostavil na zastupitelský úřad a požádal o něj, neboť takový postup by byl v rozporu se zásadou rovného zacházení. Zdůraznil, že žádný z objektivně dostupných termínů pro registraci nebyl žadatelům v průběhu listopadu a prosince upřen, a uzavřel, že přechod na nový objednávací systém v průběhu listopadu byl technických opatřením. Odmítl, že by postup žalovaného byl v rozporu se základními zásadami činnosti správních orgánů a principem právní jistoty a předvídatelnosti.

7. Omezení provozu zastupitelského úřadu ve dnech 9. až 30. 11. 2017 označil za nutné opatření k zajištění ostatních funkcí zastupitelského úřadu v důsledku nepřiměřeného přetížení zastupitelského úřadu, ke kterému došlo podáváním značného počtu žádostí mimo objednávací systém, žádostí o upuštění od osobního podání, stížností a opravných prostředků. Tento postup považoval žalovaný za zodpovědný krok, aby byly zajištěny jeho ostatní funkce, a aby se vyhnul úplnému kolapsu úřadu. Zastupitelský úřad byl od 9. do 30. 11. 2017 otevřen v rozsahu přijímání žádostí o schengenská víza v zahraničně politickém zájmu, žádostí podávaných v režimu STUDENT, jakož i ve vztahu k občanům České republiky v nouzi. Žalovaný navrhl soudu, aby nedůvodnou žalobu zamítl.
8. Soud se v první řadě zabýval otázkou, zda jsou splněny zákonem stanovené podmínky pro to, aby mohl žalobu posoudit z věcného hlediska. Po posouzení věci dospěl k závěru, že tomu tak není, neboť jde o žalobu podanou opožděně.
9. Podle § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“) každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasazeno, může se žalobou soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.
10. Podle § 84 odst. 1 věta první s.ř.s. žaloba musí být podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu.
11. Žalobce v podané žalobě uvedl, že *„[d]ne 30. 10. 2017 však byla na webových stránkách zastupitelského úřadu zveřejněna informace, že systém Visapoint se ke dni 31. 10. 2017 (tedy k následujícímu dni!) ruší a nový systém bude zveřejněn až (!) dne 24. 11. 2017 a fungovat by měl od 1. 12. 2017 a po celý měsíc listopad nebude umožněno sjednání nových termínů pro podání žádostí.“* (text v žalobě zvýraznil a podtrhl žalobce).
12. Žalobce rovněž předložil k žalobě několik náhledů webové stránky Ministerstva zahraničních věcí ČR, z nichž vyplývá, že se na webových stránkách žalovaného opakovaně pokoušel o sjednání termínu prostřednictvím systému Visapoint, přičemž nejzazším z nich byl právě 30. 10. 2017 (pondělí); o objednání na pozdější termín se žalobce již nepokoušel. Z těchto skutečností vyplývá, že se žalobce o zrušení systému Visapoint a o nemožnosti objednat termíny pro příjem žádostí o pobytová oprávnění dozvěděl z webových stránek žalovaného dne 30. 10. 2017. Tento den tak založil počátek běhu subjektivní lhůty žalobce k podání tzv. zásahové žaloby. Systém Visapoint, jako technický prostředek, stanovící pořadí účastníků řízení, přestal dočasně fungovat ode dne 1. 11. 2017, a to na dobu určitou do 30. 11. 2017, tj. pouze na dobu jednoho měsíce. Z uvedeného je zřejmé, že již první den nefunkčnosti systému Visapoint, dne 1. 11. 2017, byl žalobce

srozuměn s tím, že systém nebude do 30. 11. 2017 funkční s tím, že informace k novému systému, který začne fungovat ode dne 1. 12. 2017, budou žalovaným zveřejněny dne 24. 11. 2017 na jeho webových stránkách. Takto zveřejněnou informaci shledává soud jako projev sdělení organizačního uspořádání v časovém rozlišení možností objednávání termínu pro příjem žádosti o pobytové oprávnění zcela jednoznačnou, odpovídající možnostem zastupitelského úřadu, kterému s účinností novely zákona o pobytu cizinců (a to zákonem č. 222/2017 Sb., jímž se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony od 15. 8. 2017) zákonodárce výslovně stanovil právo podání žádosti o pobytové oprávnění podmínit předchozím sjednáním termínu pro osobní podání žádosti (srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2018, č.j. 6 Azs 324/2017-32).

13. Žalobce se o zrušení systému Visapoint a zejména pak o nemožnosti objednání si termínů pro podání žádosti podle nového systému dozvěděl dne 30. 10. 2017, proto poslední den subjektivní lhůty k podání žaloby připadl na den 30. 12. 2017. Jelikož tímto dnem byla sobota, pak prvním následujícím pracovním dnem bylo úterý dne 2. 1. 2018 (§ 40 odst. 2 a 3 s.ř.s.). Nad rámec uvedeného soud dodává, že toto datum by pro soud bylo rozhodující i v případě, že by žalobce odvíjel svou subjektivní lhůtu až od prvního dne nefunkčnosti systému Visapoint, tedy ode dne 1. 11. 2017.
14. Žaloba ve věci byla podána až dne 15. 1. 2018, tedy po uplynutí zákonné lhůty k jejímu podání, jde o žalobu opožděnou.
15. K námitce diskriminace, spočívající v přijímání osob právně nezastoupených, soud pro úplnost uvádí, že toto tvrzení je jen dalším důvodem pro stanovisko žalobkyně o nezákonném zásahu, který dle jejího názoru spočívá v tom, že nebyl ihned nahrazen systém Visapoint systémem jiným. Toto tvrzení tedy nic nemění na závěru, že lhůta pro podání žaloby počala běžet 30. 10. 2017, popř. 1. 11. 2017.
16. Podle § 46 odst. 1 písm. b) s.ř.s. nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže návrh byl podán opožděně. V nyní projednávané věci zvláštní zákon nestanoví jinou lhůtu k podání žaloby, a proto se uplatní k podání žaloby obecná dvouměsíční lhůta uvedená v § 84 odst. 1 s.ř.s., která běží ode dne, kdy se žalobce skutečně a prokazatelně dozvěděl o tvrzeném nezákonném zásahu. Z důvodů výše uvedených soud podle § 46 odst. 1 písm. b) s.ř.s. žalobu pro opožděnost odmítl.
17. Závěr o opožděnosti žaloby brání tomu, aby se soud mohl zabývat žalobními námitkami.
18. O nákladech řízení ve výroku pod bodem II. usnesení soud rozhodl dle § 60 odst. 3 s.ř.s., dle kterého žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta.
19. O vrácení soudního poplatku ve výroku pod bodem III. usnesení soud rozhodl podle § 10 odst. 3 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích ve znění rozhodném, podle kterého byl-li návrh na zahájení řízení před prvním jednáním odmítnut, soud vrátí z účtu soudu zaplacený poplatek. Soud zároveň požádal právního zástupce žalobce k poskytnutí součinnosti.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 4. září 2018

JUDr. Hana Veberová v.r.
předsedkyně senátu